

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
lars.bryntesson@regeringskansliet.se

Remissvar – Betänkandet Värdet av vinden - Kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften (SOU 2023:18)

Regeringskansliets dnr. KN2023/03016

Sammanfattning av betänkandet

Länstyrelsen i Kalmar län ser positivt på flera av utredningens förslag, som alla syftar till att stärka och snabba upp utbyggnaden av vindkraft och därigenom ge bättre förutsättningar för att nå Sveriges klimat- och energimål. Utredningen redovisar två författningsförslag, lag (2023:00) om lokalt värdeskapande av vindkraft, samt förordning om lokalt värdeskapande av vindkraft. Vidare föreslås att kommunernas planering av vindkraft i högre grad ska betraktas som en del av kommunens energiplanering. Energimyndigheten ska ta fram en tydliggörande vägledning för hur lagen bör tillämpas i dagens förhållanden. Samtidigt ska ett tillfälligt ekonomiskt stöd införas under åren 2024–2027 för att stärka kommunernas förmåga till energiplanering.

Länstyrelsens närmare kommenterar om förslagen framgår nedan.

Synpunkter på utredningens förslag

Länstyrelsen delar flera av utredningens slutsatser vad gäller incitamenten som behövs för att planeringen hos kommunerna stärks samt att kompensation till kommuner och närboende får rätt till del av den intäkt som verken genererar. Utredningen beskriver att tillräckliga incitament för att väsentligt öka kommunernas tillstyrkan bara kan uppnås genom att land- och havsbaserad vindkraft i kommunen ger denna en intäkt. En sådan intäkt kan bara åstadkommas genom statlig finansiering eller beskattning. Inget av de alternativen är dock, utifrån direktiven, möjliga att föreslå. Utredarna bedömer att förslagen som föreslås för kommunerna bara i liten del eller inte kommer att öka kommunernas tillstyrkan i någon väsentlig mån. Länstyrelsen håller med om denna bedömning och anser, som utredarna, att statlig finansiering eller beskattning behöver utredas skyndsamt av Regeringen. Det är också viktigt att fortsatt reformarbete sker med beaktande av resultatet från samtliga genomförda utredningar, som exempelvis Rätt för klimatet, så att kommande lagändringar och andra reformer inte införs fragmentariskt.

Rätt till intäktsdelning för boende

Länstyrelsen ser det som positivt att ägare av bostadsbyggnader inom ett visst avstånd från större vindkraftverk får rätt till del av den intäkt som verken genererar. Länstyrelsen ställer sig däremot tveksamt till om den föreslagna lösningen är rätt. Den nedre gränsen för värdet på en ytterligare bostadsbyggnad som ger rätt till ersättning enligt förslaget, är högt satt. Färre ägare av

bostäder får därmed ersättning på orter där värdet på fastigheter är lågt. Motivet för det är oklart. Förslaget kräver en genomgripande bearbetning för att vara genomförbart.

Rätt till inlösen av bostadsfastighet

Länsstyrelsen är positiva till att det införs en rätt för den som äger en fastighet med byggnad för boende nära en landbaserad vindkraftsanläggning att kunna få sin fastighet inlöst av tillståndshavaren. Länsstyrelsen anser dock att författningsförslaget inte är färdigberett, exempelvis i förhållande till fastighetsbildningslagen och annan lagstiftning.

Krav på finansiering av lokalsamhällets utveckling

Vindkraftsparker betalar idag för det mesta bygdemedel, eller vidtar liknande åtgärder för att skapa lokal nytta i sitt närområde. Olika varianter finns vad gäller omfattning, innehåll, stödmottagare och hur kommunen är inblandad. Att tydliggöra hur detta ska ske är positivt men förslaget som utredningen presenterar är tyvärr otydligt och kräver vidare bearbetning för att kunna genomföras effektivt. Att knyta bygdepeng direkt till den kommunala tillstyrkan av vindkraftsprojekt bedömer Länsstyrelsen vara problematiskt eftersom det har liten effekt på om kommunen ger tillstyrkan eller inte.

Vägledning till lagen om kommunala energiplaner

Länsstyrelsen anser att tydligare koppla lagen om kommunal energiplanering (1977:439) till kommunernas översiktsplaner är positivt. Att Energimyndigheten får i uppdrag att ta fram en vägledning är nödvändigt. För att detta ska kunna ge positiv effekt krävs dock att lagen uppdateras och att det tydliggörs vad kommunen ska redovisa i energiplanen.

Regionala planeringsunderlag via länsstyrelserna

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget och delar utrednings beskrivning och slutsatser om att regionala planeringsunderlag behöver tas fram av Länsstyrelserna som stöd till kommunernas översiktsplaner. För att de regionala underlagen ska ha god effekt och genomslag i den kommunala översiktsplaneringen behövs en stärkt finansiering för det nya uppdraget.

Stöd för kommunal energiplanering

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om ekonomiskt stöd till kommunerna för att stärka energiplanering och fysisk planering gällande vindkraft. Dock bör tidsperioden som föreslås, 2024–2027, förlängas. Annars finns risk att flertalet kommuner inte kommer hinna få fram nya planer.

Deltagande

Beslut att avge detta yttrande har fattats av landshövding Allan Widman efter föredragning av planarkitekt Ted Kransby. I den slutliga handläggningen har även länsråd Johan Blom, avdelningschef Ana Norlén samt länsarkitekt och chef för samhällsbyggnadsenheten Pär Hansson deltagit.

Handlingen är signerad digitalt och har därför ingen namnunderskrift.

Allan Widman

Ted Kransby